

Kleine modderkruiper. (Foto: Mike van der Weg)

Heikikker. (Foto: Mike van der Weg)

Bijzonder gekleurde levendbarende hagedis

Op 6 april 2019 viel ons oog tijdens het zoeken naar reptielen bij Boswachterij Staphorst op een op een geheel zwart ogende hagedis. In eerste instantie dachten we aan een melanistische levendbarende hagedis. Maar bij nadere inspectie bleek de hagedis niet geheel zwart te zijn, wat bij melanisme zou moeten, maar blauwe kleur op de flanken te hebben en een normale oranje gekleurde buik.

Strijbosch (1993) beschrijft in het tijdschrift *Lacerta* dat de kleur van een hagedis wordt bepaald door verschillende chromatoforen, dit zijn celorganellen die biologisch pigment bevatten. In de bovenste chromatoforen-laag, de lipoforen, zit geel pigment. In de daaronder liggende chromatoforen-laag, de guanoforen, ligt blauw pigment. Deze combinatie vormt samen een groene kleur. In de onderste laag liggen tot slot de melanofoeren met zwartbruin gekleurd pigment.

Bij een cyanistisch exemplaar ontbreekt het gele pigment in de huid waardoor de hagedis blauw kleurt. Strijbosch (1993) merkt op dat cyanisme ook wel wordt gezien als een eerste stap in de richting van melanisme, waarbij ook de guanoforen-laag ontbreekt, zodat het licht direct op de diepste gelegen, zwartbruin gekleurde melanofoeren-laag valt.

Dat de hagedis heel donker was past in deze theorie. De buik van de hagedis was echter nog gewoon oranje gekleurd waardoor cyanisme niet aan de orde lijkt. In het tijdschrift *RAVON* 49 beschrijft Mark Klerks dat de blauwe kleur bij levendbarende hagedissen mogelijk hormonaal gestuurde verkleuring betreft en/of bepaalde kleuren een rol spelen bij de paringsvoorkeur. De hagedissen in dat artikel waren echter niet zo opvallend zwart gekleurd. Wat de precieze oorzaak is van deze kleurafwijking blijft dus nog gissen, maar mooi was de hagedis wel!

Jelger Herder & Wim van den Heuvel

Afwijkend gekleurde levendbarende hagedis, oorzaak onbekend. (Foto: Jelger Herder)